

rava ga goni, narava ga pelje, in ona ga pelje prav. Naravno je tedaj, da se mladi zemljan, ki se mu je svet še le komaj odperl, najpred uči spoznavati svoje domovje, da vé in zna, kaj ga obdaja, in kaj mu je vse pripravljeno v njegovem obližji. Temu svitu bi se moralo dete približevati, njegovi nedolžni vedoželjnosti moralo bi se po mogočosti vstrezati in k dobremu vspehu napeljevati. Pa — žalibog! ta naravna pot se le prevečkrat otroku zapira, in njegova mlada vedoželjnost se že v cvetji njegovih prvih let zatira, mori. Na njeno mesto pa stopa — sila, ki še malozmožnega otročjega duha v krepkem njegovem telesu obloži s težkimi nalogami in težavnimi znanstvenimi deli. Ta sila končá za zmiraj njegovo mlado vedoželjnost, ki je bila že po naravi odmenjena k izobraževanju njegovega uma, in je bila prava kál k vsem poznejim vedam in znanstvom.

Ali ni morda res, da naša mladina s takimi nauki začenja, do katerih nima kaj veselja, od katerih nima nobenih zaumenov, in tudi malo koristi in dobička? Ali morda ne začenja s praznimi in suhoparnimi pravili? Kteri pedagog tujih národov bi si mislil, da naša mladina začenja koj v početku z naučenjem tujih jezikov! Ali so to res pohlevne igračice za nežno mladino? Ali je to naravna pot, po kateri naj bi se mladina polagoma vodila, si um budila in pa svoja mlada serca požlahtnovala? — Zakaj neki naša mladina ne začenja z nauki, ki bi bili njeni dušni sposobnosti, njeni starosti in mladinskemu značaju primerni? Zakaj se ne dadó naši mladini nauki, ki oživljajo duhá in sercé, ki bistrijo pamet in mladino le kaj malo truda stanejo, pa vendar domovini in deržavi zeló veliko obetajo sadú? — To bi bila vprašanja, ki je gotovo ne more razvozlati, kdor vé, da so vsi sloviti rejniki stare in noveje dobe zapisali pravilo: „Mladina se mora odgajati po naravnem potu“.

Otrok domá in v šoli.

(Konec.)

Omenimo še otroka v šoli, med šolskim letom.

Vsaka ura ima za otroka, kakor tudi za odraslenega neprecenljivo vrednost; kolike vrednosti je celo leto, kolike vrednosti

posebno otroku, ki mu čas mladosti tako naglo hiti. Tedaj, otroci! čas prav obračajte! (Sir. 4, 23.)

Veliko se mora tedaj otrok čez leto naučiti. Čas za šolo pa je le po 2, 3, k večemu po štiri ure na dan odločen. Ako ga učitelji še tako skerbno porabijo, kje so v stanu v tem času vsakemu otroku posebej, potrebni nauk pojasniti, mu z njim serce ganiti in mu ga v spomin vtisniti? In ako bi mu ga tudi, — komu ni znano, kako pozabljive so razmišljene otročje glavice? Če tedaj otroci po dokončanem šolskem letu dostikrat malo vedó, in tudi razredba ni po volji ne otrokom, ne staršem, kdo je naj večkrat tega kriv? Iz tega, da v ravno tisti šoli nekteri otroci prav lepo napredujejo in pri slabih zmožnostih, ki so pa domá pridno v šoli razlagano izdelovali in ponavljali, druge sicer bolj bistre glavice zeló osramoté, smemo skleniti, da šola menda ni vsega kriva, temveč zanikernost otrok in neskerbljivost staršev, ali njih namestnikov, ki jim pusté, da jim domá pajk bukvice prepreda. Hočejo starši, da bo iz šole kaj sadú, naj tudi domá otrokom pusté čas za šolo skerbno ponavljati, in ker že otrok dobro sicer spozná, pa slabo raji storí, naj jih k učenju opominjajo.

Nobenkrat pa bolj potrebno ni, da si dom in šola lepo pomagata, kot pri pripravljanji za prve zakramente. Več veselja, pa tudi več truda šola nobenkrat nima, kakor takrat, ko je treba zgubljene sinčke po prvi spovedi k nebeškemu Očetu nazaj peljati, ali nove učenčike k Jezusu pri prvem sv. obhajilu.

Šola in dom pri teh priložnostih le prerada premalo storita. Ni še zadosti, ako so se za prvo spoved naučili otroci odproptati očitno spoved, spoved skleniti in kes moliti. Sercé ima pri svetih zakramentih posvečevano biti, tedaj sercé se mora za nje pripravljati, pa ne le za enkrat, ampak za celo življenje. Vedita dom in šola, da rečem ob kratkem, vedita, kakoršna bo prva spoved vaših otrok, taka bi utegnila biti tudi zadnja! — Kako milo se v cerkvi pogréšajo zlasti matere, sicer vselej, kedar gredó otroci k spovedi, posebno pa, ako se jim toliko z delom mudi, ali se jim truda vredno ne zdi, da bi otročiče, ki so morda zavoljo materne neskerbljivosti naj boljšega Očeta zapustili, saj same spet k njemu peljale! Šola in dom skerbita, da bi otroci dan prve spovedi do smerti pomnili!

Še lepši in gotovo naj častitljivi in naj srečnejši za otroke je dan prvega sv. obhajila; naj bo tudi staršem in šoli svet! „Enkrat govori Gospod, in drugo ravno tega ne ponavlja“, so besede pobožnega Joba (33, 14), s katerimi prav kratko imenitnost prvega sv.

obhajila zaznamyvalo. Ker se o tem z malim ne dá veliko povedati, naj se tù le opomni: Šola ali sploh ti, ki otroke za to pripravljajo, naj verjamejo, ako so le to svojo nalogo prav spolnili, ter otročiče za prvo sv. obhajilo prav pripravljali, naj imenitnejši deliz med vseh svojih dolžnosti ste spolnili! Starši pa naj pomnijo: Jezus je materam rekel: „Pustite male k meni!“ Zdaj pa vam pravi: „Peljite male k meni!“

Imel bi še veliko omeniti, kako naj obe odredilnici otrok skup se trudite preimenitno nalogo svojo dobro rešiti, imel bi saj še omeniti, kako naj bi šola pri koncu šolskega leta še enkrat po Tobijevo svojim rejenčkom, ki jih izpustí, ponovljala jedro nauka, ki jih osrečuje celo življenje; imel bi omeniti, kako naj bi starši sami hvaležnost do šole s tem skazovali, da bi ne dopustili, da se to, kar je bilo v šoli zidano, naglo spet podira; pa da spis letošnji preveč ne naraste, naj bo le vam, ljubi solarčki, še rečeno: „Spominjajte se, kakšne in kolikošne dolžnosti in težave imajo z vami starši in šola! Skerbite, da ta dvojni trud pri vas ne bo zastonj. Pridno se poprimite lepih priložnosti, da se kaj naučite. Zlate leta življenja so človeku leta učenja. Kolikor mlad se naučiš, toliko si za starost oskerbiš.“ *Ravnatelj.*

Prvi razred.*)

Mnogokrat se sliši tožiti, da učenci glavnih šol premalo podučeni v višje razrede prestopajo, kjer se potem poduk s takim vspehom nadaljevati ne more, da bi bilo tudi gimnazij-skim tirjatvam vstreči mogoče. Takó pritožujejo se učitelji glavnih šol, naposled se sliši grajavni glas še iz gimnazij, ter nobeden noče kriv biti slabega napredka svojih učencev, slehern obdolžuje svojega sprednika, da nazadnje celo breme vseh pregreškov skoro le na učitelju prvega razreda sloni.

Ni mi namen tù preizkovati, koliko resničnega da imajo take pritožbe v sebi, le rečem, da nikjer popolnosti najti ni, — povsod se nahajajo pregreški, povsod se kaj nepotrebne obdeluje, kar pravi poduk zadržuje, ali pa kaj potrebnega napačno obravnava ali celó opušča, kar bi ga gotovo pospeševalo; potemtakem učiteljem ni ravno tako lahko mogoče,

*) Iz letnega sporočila očitne glavne šole ipavske.